

MEMORIA XUSTIFICATIVA DO CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL E IGUALDADE E O CONCELLO DE RIÓS PARA O FINANCIAMENTO DO PROGRAMA INTEGRAL DE ENVELLECIMENTO ACTIVO E PREVENCIÓN DA DEPENDENCIA PARA O EXERCICIO 2025.

A Comunidade Autónoma de Galicia, segundo o establecido no artigo 27.23 do Estatuto de autonomía de Galicia, en consonancia coas competencias outorgadas ás comunidades autónomas polo artigo 148.1.20 da Constitución española, ten competencia exclusiva en materia de asistencia social, polo que, na súa virtude aprobouse a Lei 13/2008, do 3 de decembro, de servizos sociais de Galicia.

A Consellería de Política Social e Igualdade é o departamento da administración autonómica ao que lle corresponde as competencias en materia de servizos sociais, e consecuentemente a atención do colectivo de persoas maiores, conforme ao Decreto 139/2024, do 20 de maio, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social e Igualdade.

Que con carácter específico, corresponden, entre outras, á Dirección Xeral de Maiores e Atención Sociosanitaria, impulsar, planificar, coordinar e avaliar o conxunto das actuacións da Consellería de Política Social e Igualdade en materia de benestar destinadas á atención das persoas maiores en aplicación da Lei 13/2008, do 3 de decembro, e da Lei 39/2006, do 14 de decembro, entre elas, a ordenación, a planificación, a innovación estratéxica dos recursos sociosanitarios e a coordinación e a avaliación da súa actividade asistencial. En particular, ten encomendadas as funcións relativas ao fomento e á promoción de actuacións e medidas favorecedoras da plena participación das persoas maiores e persoas con discapacidade na sociedade e da mellora da súa calidade de vida, así como todas aquelas accións que faciliten a súa promoción, integración social e participación activa.

Para a mellor atención das necesidades sociais do seu ámbito territorial, e unha vez garantida a prestación dos servizos sociais comunitarios básicos e demais competencias enumeradas no artigo 60 da Lei 13/2008, de 3 de decembro, os concellos de Galicia poden crear, xestionar e manter servizos sociais especializados, en coordinación coa Xunta de Galicia e de acordo co catálogo de servizos sociais e a planificación correspondente.

A Xunta de Galicia promoverá unha efectiva coordinación e cooperación cos concellos a fin de asegurar a calidade e unha cobertura equilibrada dos servizos sociais en todo o territorio, especialmente no que atinxe á creación e mantemento de servizos sociais comunitarios específicos.

O obxecto do presente convenio é contribuír ao financiamento por parte Consellería de Política Social e Igualdade do programa integral de envellecemento activo e prevención da dependencia que o Concello de Riós ten previsto desenvolver durante o ano 2025, co obxectivo de fomentar a vida activa e saudable, así como previr a dependencia das persoas maiores mellorando a súa autonomía e calidade de vida.

1. As actividades constitutivas do programa integral de Envellecemento Activo e Prevención da Dependencia obxecto da concesión da subvención proxéctanse sobre as seguintes actuacións específicas:

a) Área de ocio terapéutico no que desenvolven destrezas físicas, cognitivas, sociais e emocionais, trabállase o resto de áreas ocupacionais, xa que todas están relacionadas entre sí. As actividades deste programa desenvolverase a través de dous obradoiros:

1º. Obradoiros de promoción da actividade física, benestar e alivio emocional, co obxectivo de favorecer a autonomía das persoas, mellorar e fortalecer o seu benestar físico e emocional e potenciar un envellecemento activo e satisfactorio. Levaranse a cabo actividades como expresión corporal, psicomotricidade, ioga ou outras actividades tales como risoterapia, relaxación, mindfulness ou hixiene do sono.

2º. Obradoiros de habilidades e creatividade, co obxectivo de potenciar o desenvolvemento persoal a través da creatividade e a adquisición de habilidades relacionadas coas diferentes actividades tradicionais de cada poboación, favorecer a actividade psicofísica das persoas maiores e promover o establecemento de relacións sociais e interxeracionais.

Realizaranse actividades de adestramento de destrezas de psicomotricidade, de comunicación verbal e relacional, o manexo e utilización de diversos materiais e ferramentas a través da realización de manualidades, artes plásticas ou artesanía tradicional.

b) Área de estimulación cognitiva e memoria para maiores co desenvolvemento de actividades que permitan ralentizar o proceso de deterioro cognitivo das persoas maiores, fomentando e desenrolando rutinas de traballo que axuden no tratamento de deterioro cognitivo en fases leves ou moderadas, potenciando a súa autestima e motivación.

Levaranse a cabo obradoiros de estimulación cognitiva para promover o mantemento e mellora das funcións cognitivas (memoria, atención, linguaxe, razonamento) e das habilidades sociais das persoas maiores, favorecendo a súa autonomía e calidade de vida. As actividades que se desenvolverán nos distintos obradoiros, son as seguintes:

1º. Memoria

- Exercicios de lembranza inmediata e diferida (listas de palabras, imaxes).
- Técnicas mnemotécnicas (asociación de ideas, visualización).
- Relembrar datos biográficos persoais e eventos históricos.

2º. Atención e concentración

- Exercicios de busca de diferenzas.
- Series numéricas e de letras.
- Xogos de palabras e asociacións rápidas.

3º. Linguaxe

- Actividades de vocabulario e nomeado de obxectos.
- Xogos de palabras encadeadas.
- Creación de pequenas historias grupais.

4º. Razonamento e cálculo

- Problemas lóxico-matemáticos sinxelos.
- Series lóxicas (números, cores, formas).
- Actividades de resolución de situacións cotiás.

5º. Práxes e habilidades visuais-espaciais

- Debuxo de figuras xeométricas e obxectos.
- Copia de patróns e formas.
- Montaxe de puzzles sinxelos.

6º. Habilidades sociais e emocionais

- Xogos cooperativos.
- Dinámicas de grupo para fomentar a comunicación.
- Espazos para compartir lembranzas e experiencias.

c) Área de socialización e mellora da autoestima a través de obradoiros de teatro, música tradicional e actuacións musicais.

1º. Obradoiro de teatro e representacións teatrais

Mediante esta actividade social, e as posibilidades que esta ofrece, contribuirase a xerar un espazo de recreación, encontro, intercambio e actividade tanto física como intelectual que axudará á integración dos maiores que tenden a illarse do contexto social e cultural, participando de forma activa en actividades sociais e texendo un novo contexto social.

O teatro pode ser un arma eficaz para servir de liberación. Porque ademais de entreter, divertir, vencer a timidez e eliminar tabúes, e un bo instrumento para a comprensión e a búsqueda de alternativas para problemas sociais e interpersonais.

Os participantes expresarán as súas vivencias de situacións cotidiás a través dun teatro vivo e participativo, no que podrán comunicarse, dialogar, compartir e poñer en palabras o que queiran expresar, utilizando o teatro como experiencia.

2º. Taller de música tradicional e actuacións musicais

A música ten a capacidade única de chegar as persoas a un nivel emocional profundo. Estimula recordos, desperta emocións e pode proporcionar consolo en momentos de dor ou tristeza

Non só escoitala, seno tamén participar activamente nas actividades musicais pode potenciar aínda máis os beneficios para a saúde na terceira idade.

A música axuda a conservar e mellorar as habilidades verbais, estimular o aprendizaxe, exercitar a memoria, manter a atención e concentración e fomentar a creatividade, o tempo que diminua a ansiedade e angustia. Fomenta a comunicación e os vínculos afectivos, libera recordos.

A través do taller de música tradicional os maiores do Concello de Riós participarán nas seguintes actividades:

- Tocar un instrumento, para potenciar a creatividade e a coordinación.
- Bailar o ritmo das cancións, para contribuír á mellora da coordinación, sociabilidade, mobilidade e equilibrio.
- Cantar, para estimular a memoria, a atención e outros aspectos cognitivos
- Participación en actuacións da Banda de Gaitas do concello.

2. As actividades desenvolveranse durante o ano 2025, de luns a venres en horario de 9:00 horas da mañá ás 18:00 horas da tarde e cada actividade terá asignada un número de prazas entre 10 e 15 persoas.

3. Todas as actividades terán lugar nas instalacións do Centro de Día do Concello de Riós agás as representacións teatrais que se levarán a cabo nas distintas aldeas do concello.

Para o cumprimento da finalidade prevista na cláusula primeira deste convenio a Consellería de Política Social e Igualdade achegará a contía de **cincoenta sete mil, cincocentos mil euros (57.500,00€)**, que serán imputados á aplicación orzamentaria **08.05.312E.460.0** dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2025. Este financiamento terá vixencia dende o momento da sinatura do convenio e ata o 31 de decembro de 2025, con efectos económicos dende o 1 de xaneiro de 2025.

O carácter singular que motiva a concesión directa dunha subvención a través do presente convenio, en base ás razóns que acreditan o interese social do programa a subvencionar, radica na análise das circunstancias demográficas do Concello de Riós, da cobertura de servizos sociais públicos actuais e da estimación da poboación maior que demandará nos vindeiros anos un servizo asistencial.

O O dito concello, sito nunha zona de alta montaña na provincia de Ourense que conta actualmente cunha poboación de 1.374 habitantes distribuídos en 35 núcleos de poboación ao longo dos seus 112 Km², dos que 586 son persoas maiores de 65 anos o que supón o 42,65% da súa poboación residente e cunha dispersión xeográfica que aumenta as posibilidades de illamento social, sentimento de soidade e agravamento de procesos de dependencia..

A alta porcentaxe de persoas maiores, a dispersión xeográfica, o descenso da natalidade e o aumento de persoas xoves que abandona o concello na procura de maiores oportunidades de emprego, son factores que evidencian a necesidade de poñer en marcha por parte do concello un programa dirixido a promover a participación activa, loitar contra a soidade non desexada e eliminar os estereotipos existentes en relación ás persoas maiores residentes no Concello de Riós, a través da realización de actividades socio educativas e de ocio.

O envellecemento comporta un aumento da vulnerabilidade física, psicolóxica e social das persoas, o que xera maior risco de chegar a situacións de dependencia, de perdas de apoio social e consecuentemente de exclusión, sendo máis acusado en zonas rurais con gran dispersión xeográfica e despoboación.

O proceso de envellecemento non é lineal e inmutable senón que é susceptible de atrasarse como consecuencia de actuacións orientadas a mellorar a esperanza de vida saudable nas persoas maiores, aumentando deste xeito a súa calidade de vida e previndo a aparición de deficiencias asociadas á idade.

Con esta finalidade artéllase a concesión dunha subvención directa a través deste convenio para a realización dun programa orientado a fomentar unha vida activa e saudable na procura dun envellecemento activo e de prevención da dependencia.

O programa está destinado ás persoas maiores residentes no Concello de Riós.

As actividades a subvencionar a través deste convenio teñen por finalidade:

- a) Mellorar e/ou manter a capacidade cognitiva e funcional das persoas usuarias.
- b) Mellorar as súas relacións psicosociais.
- c) Reducir o nivel de estrés e ansiedade asociados á perda de capacidades.
- d) Crear espazos de comunicación, participación e reflexión.
- e) Crear espazos de alivio emocional e autocoidados.
- f) Promover estilos de vida saudables.
- g) Proporcionar información e ferramentas para a mellora na vida activa e saudable nunha sociedade multixeracional.
- h) Ofrecer actividades que melloren e solventen a percepción de soidade.
- i) Proporcionar información, asesoramento e formación a persoas cuidadoras

Os servizos sociais comunitarios específicos, competencia das entidades locais, desenvolverán programas e xestionarán centros orientados a colectivos con problemáticas identificadas e singulares, procurando a súa normalización e reincorporación social ou como espazo de tránsito a un servizo especializado. Sen prexuízo da súa dedicación a colectivos con problemáticas concretas, os servizos sociais comunitarios específicos actuarán, en tanto que servizos de proximidade, na contorna vital das persoas destinatarias, favorecendo o mantemento dos seus vínculos familiares e comunitarios, a súa autonomía e calidade de vida (art. 25 do Decreto 99/2012, do 16 de marzo, polo que se regulan os servizos sociais comunitarios e o seu financiamento).

O programa e actividades a subvencionar a través deste convenio teñen encaixe entre as funcións propias dos servizos sociais comunitarios específicos tal que:

- A atención de persoas maiores en equipamentos e servizos que faciliten a súa socialización activa, a prevención da dependencia e promoción da autonomía persoal.
- A xestión doutros equipamentos sociais non residenciais destinados ao desenvolvemento de programas para sectores da poboación con necesidades sociais diferenciadas que posibiliten o logro dos obxectivos do sistema galego de servizos sociais.

En relación ás razóns que motivan a concesión de forma directa desta subvención debido á dificultade da súa convocatoria pública, en base aos artigos 19.4,c) e 26 da Lei 9/2007, do 13 de xuño, de subvencións de Galicia, e no artigo 40 do Decreto 11/2009, do 8 de xaneiro, polo que se aproba o Regulamento da Lei 9/2007, do 13 de xuño, de subvencións

de Galicia, radica na particularidade e exclusividade da entidade que desenvolve este programa que é o Concello de Riós. Tendo en conta as características da poboación, con este programa preténdese fomentar a vida activa e saudable na procura dun envellecemento activo, previr a dependencia das persoas maiores e mellorar a súa autonomía e calidade de vida.

Asinado dixitalmente en Santiago de Compostela

O director xeral de Maiores e Atención Sociosanitaria

Antonio Acevedo Prado

